

Brusel 18. října 2023
(OR. en)

13399/23
ADD 1

LIMITE

JAI 1203
FREMP 260
DIGIT 207
SOC 664
HYBRID 64
DISINFO 79

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Závěry Rady o posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku schválení = prohlášení

Níže uvedená prohlášení budou vložena do zápisu z jednání Rady.

Prohlášení bulharské delegace

Bulharsko přikládá velký význam tématu posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku, a proto si přeje předloženému návrhu závěrů Rady o posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku vyjádřit svou podporu.

V roce 2018 přijal bulharský ústavní soud rozhodnutí, v němž se uvádí, že Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí („Istanbulská úmluva“) prosazuje právní koncepty spojené s pojmem „genderu“, které jsou neslučitelné se základními zásadami bulharské ústavy. S ohledem na výše uvedené rozhodnutí ústavního soudu tedy Bulharská republika prohlašuje, že nemůže akceptovat koncept genderu, ani genderový přístup Úmluvy Rady Evropy nebo jakéhokoli jiného dokumentu, jenž usiluje o rozlišení pojmů „pohlaví“ coby biologické kategorie (ženy a muži) a „genderu“ jako společensky konstruované kategorie. Kromě toho jsme pevně přesvědčeni, že při řešení otázky základních práv v kontextu Listiny základních práv Evropské unie by Rada měla používat terminologii Listiny.

Prohlášení maďarské delegace

Maďarsko uznává a prosazuje rovnost mužů a žen v souladu se základním zákonem Maďarska a primárním právem, zásadami a hodnotami Evropské unie, jakož i závazky a zásadami vyplývajícími z mezinárodního práva. Rovnost žen a mužů je zakotvena ve Smlouvách Evropské unie jako jedno ze základních práv. V souladu s těmito předpisy a svými vnitrostátními právními předpisy vykládá Maďarsko v bodech 5 a 8 závěrů Rady o posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku pojem „gender“ jako odkaz na „pohlaví“ a pojem „*gender digital divide*“ (genderová digitální propast) jako odkaz na „digitální propast mezi ženami a muži“.

Souhlas Maďarska s přijetím závěrů Rady o posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku a s odkazy v něm uvedenými na různé strategie a akční plány Evropské komise a Rady Evropy nelze vykládat jako obecné potvrzení všech oznámených opatření, použité terminologie a odkazů uvedených v těchto strategiích a akčních plánech, zejména pokud jsou tato opatření, terminologie a odkazy přímo spojeny se strategií Komise pro rovnost osob LGBTIQ na období 2020–2025 anebo strategií Komise pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025.

Polsko souhlasí s přijetím závěrů o posilování digitálních kompetencí pro ochranu a prosazování základních práv v digitálním věku, přičemž oceňuje příspěvek španělského předsednictví k jejich vypracování. Polsko totiž sdílí názor, že základní práva jsou základním kamenem každé demokratické společnosti a že jejich ochrana online i offline má zásadní význam pro respektování lidské důstojnosti.

Polsko tedy sice směřování závěrů schvaluje, klade si nicméně otázky ohledně některých ustanovení, která se pokoušejí zavést definici trestného činu „nenávisných verbálních projevů“ a používají vágní pojem „gender“.

Je třeba konstatovat, že článek 2 a čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, článek 10 Smlouvy o fungování Evropské unie a článek 23 Listiny základních práv EU výslovně odkazují na rovnost žen a mužů a nepoužívají pojem „gender“, pouze „pohlaví“. Pojem „gender“ není v základním právu EU definován, a v členských státech EU je tudíž stále ještě chápán vágně a nejednoznačně. Toto konstatování vede k jednoznačnému závěru, že není možné oddělit či rozlišit takové použití pojmu „gender“, které by zajistilo jednotný výklad. To znamená, že jej lze použít k označení biologického pohlaví, ale i tzv. sociálně-kulturního pohlaví. Tato pochybnost vede k nemožnosti vyloučit okolnosti, za nichž by bylo možné diskriminovat určité společenské skupiny na základě jejich biologického pohlaví. Právo každého člověka na rovnost před zákonem a na ochranu před diskriminací je všeobecným právem uznaným jak na mezinárodní úrovni, tak i v polském právu. Pojem „gender“ by však měl být vykládán v souladu s polským ústavním pořádkem a tradicí, neboť podle článku 33 své ústavy Polská republika usiluje o zajištění rovných práv žen a mužů v rodinném, politickém, sociálním a hospodářském životě. Polská ústava neobsahuje žádný odkaz na nedefinovaný výraz „gender“. Na základě zásady respektování národní identity členských států má v takovém případě přednost výklad, který je v souladu s nadřazenými právními zásadami. Polsko si proto vyhrazuje právo vykládat pojem „gender“ použitý ve znění návrhu jako totožný s jednoznačným a zavedeným pojmem „pohlaví“ (ve smyslu mužů a žen) v právu Evropské unie.

Je rovněž důležité uznat, že „nenávistné verbální projevy“ dosud nejsou součástí výčtu tzv. unijních trestných činů podle čl. 83 odst. 1 SFEU. Význam pojmu „nenávistný verbální projev“ je nejasný a v každém členském státě je chápán různě. Ustanovení navržená v závěrech, která definují „nenávistné verbální projevy“ jako „podněcování k násilí a nenávisti“, což může vést „k fyzickému násilí, pronásledování, zastrašování, objektivizaci, obtěžování, sexuálnímu obtěžování a diskriminaci, včetně trestných činů z nenávisti“, proto mohou být pokusem o obcházení postupu stanoveného ve Smlouvách a ve skutečnosti usilovat o zavedení definice „nenávistných verbálních projevů“ do právního řádu EU v nelegislativních dokumentech.

Kromě toho je třeba rovněž zdůraznit, že definice „nenávistných verbálních projevů“ obsažená v závěrech nemůže být pro žádný členský stát právně závazná. Nemůže ani sloužit jako základ pro výklad nebo odůvodnění ze strany žádného soudního orgánu. Nejednoznačný pojem „nenávistný verbální projev“ používaný v oficiálních dokumentech EU může ohrozit svobodu projevu, a v důsledku toho může představovat porušení práv a svobod vyjádřit svůj názor.
